

J.W. Rosłon

"Exegese des Alten Testaments :
Leitfaden der Methodik : ein
Arbeitsbuch für Proseminare,
Seminare und Vorlesungen",
Hermann Barth, Odil Hannes Steck,
Neukirchen-Vluyn 1978 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 20/1, 306-307

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hermann Barth, Odil Hannes Steck; *Exegete des Alten Testaments. Leitfaden der Methodik. Ein Arbeitsbuch für Proseminare, Seminare und Vorlesungen*. 8., neubearbeitete Auflage, Neukirchen—Vluyn 1978 Neukirchner Verlag 8° ss. XIII, 145.

Każda gałąź wiedzy pracuje, rozwija się i osiąga coraz lepsze wyniki dzięki wynajdywaniu, rozwijaniu, ulepszaniu i właściwemu zastosowaniu odpowiednich metod badawczych i produkcyjnych. Przygotowując ogólnie studentów do pracy w dziedzinie biblijnej, podaje się im już we Wprowadzeniach czy Wstępach do Pisma św. historię egzegezy, opisuje się różne metody badań biblijnych, ale zazwyczaj bywa to czynione z konieczności raczej dość ogólnie i teoretycznie. W naszym polskim *Wstępie ogólnym do Pisma świętego* (Pallottinum 1973) próbowaliśmy z ks. J. Łachem dać bardziej praktyczne wskazówki i podać przykłady przeprowadzania badań najważniejszymi metodami egzegezy krytycznej, ale zostało to usunięte, aby nie rozsadzać ram całego tomu, bo wciąż dławimy się brakiem miejsca i musimy dostosować treść do ilości przeznaczonych ogólnie stroniczek. Nie wiem, jak będzie sprawa wyglądała w drugim przygotowywanym wydaniu, bo już nie biorę w tym udziału, ale tęskniąc wciąż za praktycznym przewodnikiem dla studiujących i dla wykładowców, którym można posłużyć się na proseminariach, seminariach i przy innych okazjach, gdy przeprowadzać trzeba egzegezę, czymś jak Henryka Zimmermanna: *Metody historyczokrytyczne w Nowym Testamencie*, czymś obszerniejszym niż, zasadniczo też Nowy Testament, mającym na uwadze przewodnikiem wydanym przez ks. Kazimierza Romaniuka, chciałbym, dopóki nie wypracujemy własnej pozycji, zwrócić uwagę na publikację Bartha i Stecka, która w ciągu siedmiu lat doczekała się ośmiu wydań wciąż udoskonalanych i rozszerzanych oraz unowocześnianych. Dziełko niewielkie, a jakże bogate w informacje i pożyteczne.

Po ogólnym naszkicowaniu metodologii pracy egzegety nad tekstem biblijnym i zapoznaniu z ogólną literaturą potrzebną w tej pracy i to nie wyłącznie niemiecką, ale o zasięgu ogólnoswiatowym, a więc przydatną również dla polskiego studenta przygotowującego pracę dyplomową (pomocę bibliograficzną, teksty i ich przekłady, leksykony, gramatyki, konkordancje, zarysy wiedzy biblijnej, wprowadzenia biblijne, hermeneutyka i metody egzegetyczne, realia biblijne, archeologia i geografia biblijna, dzieje i życie społeczne Izraela, środowisko starożytne, pojęcia egzegetyczne, teologia starotestamentowa, komentarze ważniejsze do ST, oraz technika pracy naukowej), następuje

w drugiej części gruntowne omówienie poszczególnych metod (krytyka tekstu, krytyka literacka, zagadnienia historii przekazywania tekstu, historii redakcji, historii form, dziejów tradycji, krytyka historyczna, reinterpretacje tekstu w dziejach i określenie sensu historycznego, by wreszcie w cz. IV przedstawić na konkretnym przykładzie z Rdz 28, 10—22, jak omówione badania egzegetyczne się warsztatowo przeprowadza. Do każdej metody podana jest osobno literatura uwzględniająca wprowadzenie, zasady i ogólny pogląd, możliwości dalszego rozwoju i pozycje krytyczne przeciwne oraz przeprowadzanie na przykładach w już opublikowanych pracach, a niekiedy także historia badań tą metodą przeprowadzanych. Czytelnik jest dokładnie pouczony w każdym wypadku czego ma się spodziewać po danej metodzie egzegetycznej, jak się do niej zabierać, jakie poszczególne kroki w niej czynić, do jakich wyników można dojść i wreszcie, jak osiągnięte wyniki krytycznie oceniać. W dodatku podano jeszcze dalszą literaturę, gdzie można sobie znaleźć inne przykłady wzorowego opracowania jakiegoś konkretnego tekstu metodą egzegetyczną przez znanych biblistów, egzegetów renomowanych.

Przestudiowanie tego podręcznika może wyrobić zmysł podejścia naukowego i prawidłowego zastosowania w egzegezie właściwego warsztatu nawet do trudnych miejsc biblijnych.

J. W. Roston

R. T. France, *A Bibliographical Guide to New Testament Research*. Edited by..., Warden, Tyndale House, Cambridge 1979 JSOT Press 8° ss. 56.

Cienki zeszyt w żółtej kartonowej okładce z charakterystycznym dla wydawnictwa Journal for the Study of the Old Testament, Uniwersytetu w Sheffield z lwem Judy na starożytnej pieczęci hebrajskiej z napisem l'Szema'èbed Jorob'am (zob. D. Diriger, *Le iscrizioni anticebraiche palestinesi*, 1934, pieczęć nr 68) przedstawia już trzecie wydanie (poprzednie w 1968 i 1974) praktycznego przewodnika bibliograficznego dla studiujących Nowy Testament, mające na uwadze jednak w pierwszym rzędzie zainteresowanych z kręgów brytyjskich (nawet nie amerykańskich) i dlatego nawet obce pozycje cytuje w przekładzie angielskim, gdy taki istnieje. Współpracownikami wydawcy są filolog semicki A. R. Millard z Uniw. w Liverpool i nowotestamentalista G. N. Stanton z Uniw. w Londynie Kings College. Począwszy od wskazania brytyjskich księgozbiorów, od których zacząć należy poszukiwa-